

Т.О. БУТИРСЬКА (доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління та місцевого самоврядування)

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
ta_b@mail.ru

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА

У статті проаналізовано особливості державного будівництва в умовах європейської інтеграції, розглянуто проблематику управління інтеграційними процесами, сформульовано пріоритетні завдання, що дозволяють впливати на спрямованість внутрішніх тенденцій у розвитку держави.

державне будівництво, європейська інтеграція, управління інтеграційними процесами, внутрішні тенденції в розвитку держави

Постановка проблеми

Останнім часом проблема євроінтеграції набуває нового звучання в контексті подій, що розгортаються у контексті державного будівництва в Європі, зокрема, і у світі в цілому. Актуальність цієї проблеми залучає до її вивчення як зарубіжних [1], [2], так і вітчизняних дослідників [3], [4], проте справедливості ради потрібно відмітити, що часто самі події розгортаються швидше, ніж аналітики спромагаються їх описати.

Передусім слід, на наш погляд, відмітити ту істотну обставину, що сьогодні ця проблема отримала свою нову, дещо несподівану інтерпретацію, яка може суттєво змінити її принципові можливості для України. Тому в цій статті ми спробуємо виділити ключові фактори, які безпосередньо пояснюють таку трансформацію теми євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу.

Перший фактор – це те, що сама по собі прекрасна ідея об'єднаної Європи у процесі свого розгортання, тобто у процесі свого поступового втілення в дійсність, стає не просто відправною точкою цього процесу, але природним чином набуває усе більш матеріального характеру, тобто сама ідея починає розглядатися передусім як обумовлена превалюванням економічних стосунків.

Виходячи з цього, багато експертів зараз висловлюють побоювання передусім у тому, що фінансова криза, що охопила деякі країни єврозони, може перекинутися і на інші країни. Так, США вже виразили свою стурбованість тим, що ця криза є загрозою американській економіці: зокрема, як заявив новий глава бюджетного комітету Палати представників США Пол Райан, якщо Америка не приведе свої фінанси у порядок, їй загрожують європейські проблеми, якщо не гірше.

Що вважають "європейськими проблемами" американські політики?

"Європейські проблеми" – це падіння довіри на ринках до суверенних зобов'язань, зростання відсоткових виплат по них, загроза дефолту, введення жорстких заходів економії, масові акції протесту. У числі цих подій слід

зазначити передусім наростаючу тенденцію роздратування і невдоволення населення усіх регіонів без виключення з приводу тривалої політики скорочення соціальних та економічних можливостей, що, з одного боку традиційно зачіпає як найменш заможну частину соціуму, так і просто безробітних. Наприклад, у Мадриді 15 жовтня пройшла велика демонстрація, серед якої були люди різного віку, проте особливо були помітні безробітні молоді люди. У Римі пройшли демонстрації проти фінансових інститутів і державних заходів економії бюджету, що обернулися серйозними безладами. У Португалії більше 20 тис. чоловік пройшли маршем по Лісабону і приблизно стільки ж людей протестували в другому за величиною місті країни - Порту.

Проте ті, що мітингують приблизно у той же час, приміром, у нижньому Манхеттені (Нью-Йорк), де основна маса протестує проти засилля корпорацій і державної політики у сфері економіки, одягнені в підробний камуфляж з модних butikів та екіпіровані дорогими айфонами, айпадами, айподами і ноутбуками. Але ці молоді люди також таврують корпоративну пожадливість, війну і нафтовидобуток, а також повстають проти дорогого бензину і своїх боргів: багато хто з них пригнічений банківськими позиками, які вони узяли на навчання у вищих навчальних закладах, а тепер не можуть або не хочуть віддавати. Приміром найбільш типова установка манхетенського мітингу виглядає приблизно таким чином: Я отримав магістерський диплом, у мене 80 тисяч боргів, мені 23 роки, і я не можу знайти роботу...

Це, в принципі відповідає думці колишнього глави Міжнародного валютного фонду Домініка Стросс-Кана, висловленій ним у своєму інтерв'ю французькому телеканалу TF - 1 (18. 09. 2011), де він говорить про те, що Європейському Союзу загрожує різкий стрибок інфляції, високе безробіття, розвал соціальної системи, оскільки європейські політики, за його словами, діють або занадто боязко, або надто пізно [5]. Справедливості ради відмітимо те, що в Європі цей сценарій повторився двічі. Португалія поки що змогла його уникнути, тоді як події в Греції можуть мати серйозні наслідки для усієї Європи. Зокрема, в центрі уваги преси доля спільної європейської валюти – євро.

У той же час слід враховувати, що, незважаючи на такий розвиток подій, в Європі, як і раніше вважають, що ситуація в Україні не відповідає навіть мінімальним умовам для того, щоб можна було обговорювати питання її членства в Європейському Союзі; паралельно 12 жовтня 2011 року Єврокомісія вирішила надати Сербії статус кандидата на вступ в Європейський Союз, а Чорногорії запропонувати почати формальні переговори. З чим це пов'язано, таке вибіркове відношення до членства в ЄС для одних країн і відмова від такого для інших?

Це пов'язано з тим, що в Україні, на думку європейських аналітиків, існують принципові протиріччя між формально проголошуваними цінностями і фактичними реаліями. Так, керівник київського представництва німецького Фонду імені Конрада Аденауера Ніко Ланге

(NicoLange) головним протиріччям між європейськими цінностями і діями української влади вважає те, що в Європі до влади приходять, щоб вирішувати проблеми країни "а не свої грошові та інші особисті проблеми", як це відбувається в Україні [6]. Інший експерт, професор Сассекського університету, економіст Алан Мейхью говорить із цього приводу так: якщо подивитися на країни Східної Європи, можна дійти висновку, що вони – в катастрофічному стані.

Про те, що зараз Україна не відповідає тому, що в ЄС вважають мінімальними умовами для обговорення питання членства, на круглому столі під назвою "Очікувані результати створення поглибленої усеосяжної вільної економічної зони між Україною і ЄС" заявив посол Європейського Союзу в Україні Жозе Мануель Тейшейра. Зокрема, посол відмітив, що для вступу в ЄС 27 країн-членів Союзу повинні прийти до необхідного консенсусу, що в цілому характерно для процесу ухвалення європейських рішень: так, наприклад, план збільшення Європейського стабфонду набуде чинності тільки у тому разі, якщо його ратифікують усі 17 держав зони євро.

Що стосується євро, то тут слід, на наш погляд, підкреслити, що більше усіх від введення євро виграла Греція: нинішньому рівню соціального захисту в Греції міг би позаздрити навіть українець часів соціалізму, не кажучи вже про нинішніх. Наприклад, для порівняння сьогодні середня зарплата у бюджетному секторі, яка п'ять років тому складала 700 євро, зараз складає 1100 євро, середня пенсія перед кризою досягла 1000 євро (пенсійний вік - 65 років для чоловіків і 60 для жінок) і тримається на цьому рівні. Мінімальна зарплата і пенсія в Греції – 750 євро, причому для отримання мінімальної пенсії не треба ніякого стажу. Це навіть не можна порівняти з нормами, що діють у нашій державі, і згідно з якими живуть сьогодні українські громадяни. До цього слід додати, що в Греції безкоштовне медичне забезпечення. Природно, безкоштовна освіта, окрім вищої, але і у вищих навчальних закладах більшість витрат за контрактами беруть на себе міністерства, фахівців для якого готує цей вищий навчальний заклад. Втім, пільги, які мають студенти, покривають з лишком витрачені на навчання засоби. Так, студентові пропонується триразове безкоштовне харчування, він має соціальну картку, яка забезпечує не лише безкоштовний проїзд у громадському транспорті, але і купівлю книг для навчання, – сума за них нараховується на картку, і потім її оплачує держава. Нарешті, найцікавіше: грек може бути студентом усе життя! У законах немає будь-яких обмежень за віком, а сам студент може необмежену кількість разів просити про перенесення іспитів, і ніхто його не може відрахувати.

Крім того, у грецьких державних службовців до останнього часу був робочий тиждень в 37,5 години (7,5 години в день), і лише в серпні 2011-го її збільшили до 40 годин (8 годин в день), після чого по країні пройшла хвиля страйків. До речі, окрім вихідних щомісячно кожен працюючий грек має право на три дні страйку – і ці дні йому зобов'язані сплатити; при цьому, де страйкуватиме працівник (перед грецьким парламентом або ж на

пляжному узбережжі), працедавець не контролює. Також Греція – один зі світових лідерів за чисельністю національних свят: їх у неї 12. І оплачували усе це, як зараз вважається, країни Євросоюзу на чолі з Німеччиною [7]. Між тим у самій Німеччині посилюється соціальне розшарування суспільства: ні в одній іншій індустріальній країні фінансове розшарування суспільства і бідність не вирости так сильно, як у Німеччині. Найбільші побоювання німців викликає державний борг і нездатність політиків впоратися із ситуацією. Згідно з дослідженням, проведеним інститутом вивчення громадської думки Forsa за замовленням тижневика Stern 71 відсоток громадян Німеччини бояться наслідків високого державного боргу. У порівнянні з результатами опитування, проведеного у кінці липня поточного року, цей показник виріс на 8 відсотків, повідомляє агентство Reuters в середу, 12 жовтня. Неспроможність політиків у боротьбі з проблемами є причиною занепокоєння у 61 відсотка населення країни. Крім того, німці відчувають страх перед негарантованими пенсіями, низькими шансами на здобуття освіти у вищому навчальному закладі і зростаючим безробіттям [6].

Про що це говорить? Сама по собі тенденція зниження життєвого рівня в умовах, коли передбачалося якраз протилежне, що і служило основною мотивацією – (і для українців, як і раніше, продовжує служити в першу чергу, що б там не говорилося з приводу інших аспектів, із-за яких ми йдемо в Європу), абсолютно однозначно говорить про те, що управління державою і управління союзом держав не є одно і те ж, про що свідчить не лише загальна теорія [8], але сьогодні вже і практика європейського державного будівництва.

Другий фактор – *це те, що після певного часу безпосередні учасники процесу саму ідею євроінтеграції починають усвідомлювати і, відповідно, трактувати все більш і більш суб'єктивістськи.* Розпочнемо з України. Передусім, якщо уважно проаналізувати різні джерела, то стає очевидно, що усередині українського політикуму тема євроінтеграції поступово набуває вже не такого однозначного звучання. Так Президент України Віктор Янукович вважає що Україна повинна отримати таку угоду з ЄС, яка потрібна Україні, тобто, що угода (про Асоціацію з Європейським Союзом) має бути наповнена сенсом і нести певні зобов'язання. Зокрема "зобов'язання України - провести реформи і так далі». А зобов'язання Європи є тут? Ми зараз не говоримо про гроші, хоча Європейський союз нам добре допомагає. Ми ставимо умову, щоб у цій угоді була відбита перспектива входження України в ЄС. Якщо цього немає – угода порожня. Мотивацій в угоді немає", – заявив Президент України 19 жовтня у своєму виступі в ефірі "Першого національного" телеканалу.

Прем'єр-міністр України Микола Азаров, виступаючи на 8-му форумі "Ялтинської європейської стратегії" (YES), що проходив у Лівадії, також висловлював думку про те, що угода про асоціацію України з Європейським Союзом в обов'язковому порядку повинна включати пункт про європерспективу країни. На цій же Ялтинській конференції экс-президент

Бутирська Т.О., 2012

України Леонід Кучма вектор на захід не схвалив. За його словами, ніхто в Європейському Союзі не розвиватиме з нами високі технології, тому Україні потрібно орієнтуватися на Росію. Віце-прем'єр, міністр соціальної політики Сергій Тігіпко вважає, що Україна може переорієнтовуватися на Митний союз Росії, Білорусі і Казахстану у разі відмови Європейського Союзу від євроінтеграції України. Про це він сказав в інтерв'ю всеукраїнській газеті "День" і додав, що таким чином буде отриманий досить серйозний аргумент на користь тези про те, що Україні треба рухатися в цей союз. До цього додамо, що 14 жовтня у парламенті України була створена міжфракційна депутатська група з вивчення роботи і перспектив співпраці з Митним союзом Росії, Білорусі і Казахстану. Заяву про створення групи підписали дев'ять депутатів від фракцій парламентської більшості. "Якщо Європа не поважає Україну як суверенну вільну державу, то ярмо нам не потрібне", – заявив один з тих, що підписали документ, депутат-регіонал Владислав Лук'янов. У свою чергу депутат від фракції НУ-НС, лідер політичної партії "Громадянська позиція" Анатолій Гриценко, у своєму виступі на телеканалі ICTV (17 жовтня), сказав, що перш ніж об'єднуватися, потрібно подумати також і про те, як можна буде відокремитися.

Істотно також підкреслити, що досить несподівано міняються і думки з приводу євроінтеграції України зарубіжних експертів: зокрема, один з німецьких учасників Ялтинської конференції (YES), несподівано признався, що для України було б краще вступити в Митний Союз. Тобто тут слід враховувати два аспекти: з одного боку, у стратегічному плані європейські ринки є набагато більше місткою нішею для українського експорту, ніж ринки країн СНД. Але, з іншого боку, зарубіжні експерти прямо говорять, що ніхто не дозволить Україні в необмеженій кількості продавати на захід свої метали, сільгосппродукцію – тобто все одно будуть обмеження. Що ж до підписання Угоди про асоціацію і створення зони вільної торгівлі між Україною і Євросоюзом, то на 20 жовтня було намічено досягнення компромісу з політичних питань, не врегульованих на експертному рівні. Саме цього дня Президент України В. Ф. Янукович і глава Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу повинні були оголосити про завершення переговорів з Угоди про асоціацію, що включає і зону вільної торгівлі.

У цьому контексті зрив візиту Президента України у Брюссель, запланованого на 20 жовтня, українські парламентарі можуть розцінити як тиск на незалежну державу Україну з боку інших політичних сил (до питання про незалежність ми ще повернемося). Що стосується питання – чи візьмуть Україну у зону вільної торгівлі, то, на думку зарубіжних експертів, швидше за все візьмуть, оскільки Захід тривіальним чином "боїться", що Україна піде до Росії; проте інше питання – на яких умовах це може відбуватися. Депутат Європарламенту Ельмар Брок і Сьюзан Стюарт з берлінського фонду "Наука і політика" вважають, що доки Україна не доведе свою прихильність європейським цінностям: зокрема, свободі слова, виборчому праву громадян, дотриманню принципів правової держави –

йтиметься не про "європейську інтеграцію", яку в Києві називають пріоритетом, а про "співпрацю" між Україною і Європейським Союзом.

У той же час, стратегічний курс України визначений – європейська інтеграція, і ніяких відхилень від нього не буде, тому що це в інтересах і Президента, і нинішнього правлячого політичного класу, особисті економічні інтереси якого пов'язані саме з Європою, – вважає політолог Віталій Кулик. Директор Київського Інституту економічних досліджень і політичних консультацій Ігор Бураковський вважає, у свою чергу, що людей, які впливають на ухвалення рішень в Україні, роздирають внутрішні протиріччя, які виражаються в наступному. З одного боку, значна частина української політичної еліти бачить майбутнє України у вищому рівні зв'язків з ЄС, де знаходяться їх капітали, нерухомість, і де вчаться їх діти; до того ж більшість олігархів, на думку Бураковського, не зацікавлені у приході на Україну конкуруючого російського капіталу. З іншого боку, для них залишається важливою дешева російська сировина та енергоресурси. Крім того, було б необачно недооцінювати ментальну близькість українського і російського керівництва, відзначає економіст. Інакше кажучи, незалежні економісти та експерти вважають, що Україні вигідніше зберегти існуючі ринки на Сході, але стратегічні зовнішньоекономічні інтереси Києва знаходяться на Заході. У свою чергу великий капітал України теж хоче зближення з країнами Заходу, але залишається ментально близький та економічно залежний від російських ринків. Такий ось дуалізм є присутнім в ухваленні рішень, такі суб'єктивні погляди і переваги як усередині українського, так і усередині європейського політичного простору.

Третій фактор – *це те, що євроінтеграція як явище, що свідчить про наявність іншого державного утворення, абсолютно інакше відображає відношення, що знаходяться в залежності одна від одної його частин.*

Приміром, багато рядових консерваторів вважають членство Британії в Євросоюзі утиском англійського суверенітету. Внаслідок цього у британському парламенті депутати, що не входять у керівництво жодної з партій, добилися включення до порядку денного палати громад на 27 жовтня питання про проведення референдуму про вихід Британії з Євросоюзу. Тим самим потрібно відмітити, що незважаючи на опір прем'єр-міністра Девіда Кемерона, який не раз відкидав заклики до проведення подібного референдуму, ця ідея виявилася сьогодні дуже популярною серед багатьох рядових членів англійського парламенту від Консервативної партії.

Член палати громад консерватор Зак Голдсміт повідомив, зокрема, що обговорення у парламенті буде розбито на три частини, а саме: 1) як розвиватимуться стосунки з Євросоюзом у разі, якщо Британія залишиться в ній;

2) що зміниться у разі виходу Британії з Євросоюзу; 3) перегляд умови членства Британії в Євросоюзі. Треба підкреслити, що для нашої держави істотна проблема полягає вже у самій постановці питання, і полягає вона у тому, що усе, що Україна досі робила, вона робила у контексті усвідомлення своєї незалежності. Проте цінніше значення незалежності в українському

розумінні, як тепер стає очевидним, було ізольовано від понять, що пояснюють природу глобалізації, а отже, оголошується Європою другорядним. Тобто, тут можна, звичайно, піти шляхом Прибалтики, яка просто віддала увесь свій економічний суверенітет Заходу, і умовно кажучи, задовольняється тим, що вона знаходиться в Європі.

Але тут у нас виникає природне запитання: якою мірою така позиція підходить незалежній Україні? На думку директора Центру імені Бертольда Бейца Олександра Рара, Україні в Європі нічого не пропонують, насправді, серйозного: будують Набукко в обхід України, дали Україні зрозуміти вже, що її не приймають в Європейський Союз, але в той же час не віддають і не відпускають до Росії. Тобто, стверджує Рар, "як тільки Україна робить рух у бік Росії, відразу крик на Заході: ми вас в ЄС не прийемо, але підпишемо асоційований статус з вами, щоб ви були з нами, а не з ними. Він нічого не дає Україні, мені так здається, але десь загальмовує шлях України на схід. Тому це не спектакль, це серйозніше..." [9]. До цього доречно привести зауваження прем'єр-міністра В.Путіна, за словами якого Росія бачить, як рекомендації деяким європейським країнам по вибудовуванню економічної політики перетворюються на загрозу їх суверенітету, і не допустить такого для себе. "Такі на вигляд цілком доброзичливі, ненав'язливі поради, за якими насправді стоїть грубий диктат і втручання у внутрішні справи незалежної держави. І усі ми це прекрасно розуміємо", – сказав Путін, привівши в приклад Ісландію, Грецію і Португалію, які були вимушені запросити у ЄС фінансову допомогу [10].

Таким чином, вважає О. Рар, тут має місце жорстка, достатньою мірою цинічна багатостороння геополітична гра. Йому вторить Девід Вон Айк – всесвітньо відомий скандальний англійський письменник, який вважає, що для України найкоротший шлях втратити незалежність, – це увійти до Євросоюзу. Великобританія увійшла до Євросоюзу ще в середині 70-х, і що ж – сьогодні ця країна, на думку письменника, повністю залежна. Більше 75 відсотків англійських законів приймаються не британським парламентом, а виходять іззовні – з Білого дому. По суті, стверджує Вон Айк, Євросоюз, як і НАТО, дуже схожий на СРСР – він вершить свої темні справи, не знімаючи з особи добру маску демократа.

Справедливості ради необхідно також відмітити наступне, а саме: Україна досі значною мірою – аграрна країна. Проте Європейський Союз не хоче відкривати свій великий ринок для української пшениці, м'яса і інших видів української продукції. Франція, Іспанія й інші країни ЄС виступають проти цього, тобто Євросоюз займає в цьому питанні відверто протекціоністську позицію. На думку А.Мейхью, професора Сассекського університету, це також один з аспектів, який робить угоду про асоціацію і створення зони вільної торгівлі між Україною і Євросоюзом менш прийнятним для українців. Приміром, Девід Кемерон, що відрізняється граничним прагматизмом і повною відсутністю ідеологічних догм, своїм головним завданням бачить захист національних інтересів Великобританії, в

першу чергу торговельно-економічних, у нових умовах глобального світу.

У зв'язку з означеною проблемою було б логічним, на наш погляд, привести тут висновок експертів Times. Зокрема, аналітики Times припускають, що для збереження євро треба буде змінити сам принцип управління економікою ЄС у бік більшої централізації. Тобто, наявною є деяка характерна закономірність у тій послідовності, з якою Європейський Союз проходить усі етапи «імперського шляху» (назвемо це так), виражаючи їх в іншій смисловій формі, що звучить в цілому обнадійливо і дуже гуманістично, коли б не одно «але»: головний редактор Le Point Ерве Гатеньо вважає, що хоча євро ще не мертвий, але Європа, можливо, вже так. Чим Гатеньо це пояснює? Він пояснює це тим, що «упродовж багатьох років європейське будівництво представлялося громадянам як політичний ідеал. Усі заперечення відміталися в ім'я прогресу і єдності, а супротивники подальшого розширення ЄС зводилися в ранг ретроградів-обскурантистів, нездатних зрозуміти, що для них краще. В результаті в ім'я єдності ми перейшли від єдиного ринку до єдиної валюти. Громадські думки були поставлені перед фактом, що відбувся. А тепер їм пояснюють, що катастрофу можна було передбачати». Звідси, як підсумок, що відбувся, – «прекрасна європейська утопія дискредитована», – констатує Гатеньо [11].

Висновки

І на закінчення цієї статті надзвичайно важливо, на наш погляд, відмітити наступне. Річ у тому, що сама ця тема – євроінтеграції – для України дуальна.

У чому це виражається? Це виражається в тому, що, з одного боку, вона цілком метафізична – оскільки це ідея, це символ. Причому символ цілком пов'язаний з ключовим моментом української державності, – коли інша ідея, ідея незалежності дозволила Україні підвестися над рамками звичних обставин і навіть спробувати вийти з них. Адже в нашій генетичній пам'яті закарбований спогад – хоча ми його і не завжди усвідомлюємо розумом, і може не усвідомлюємо повною мірою тому, що через певні причини ми так далеко виявилися від умов звичайного людського комфортного державного буття, але ж було ж, було колись, коли звисока ми дивилися і на відсталу Німеччину, і на манірну Англію, і навіть на витончену Францію, звідки Бальзак їздив у гості до Ганської у весняну Україну. З іншого боку тема євроінтеграції – це тема, найбезпосереднішим чином пов'язана з практикою, з дією, або, інакше кажучи – з волеспрямованням. Проте механізм волі, як механізм виходу на інший рівень державного буття, у нас в країні поки що не спрацьовує. Виникає питання: чому? Та тому що за усі минулі роки української незалежності ми не відбулися, не зжилися як єдиний державний соціум. Це парадоксально, але оскільки це так, то ми змушені визнати, що так буває, а саме: держава як форма у нас є, але державного соціуму, який би освоював і розвивав цю форму, прагнув до її досконалості як до своєї вищої мети, у нас ще немає.

Що ж ми маємо натомість? Натомість ми маємо соціуми регіонального рівня, які або сповіднують свої локальні цілі, або ж не мають таких взагалі в

Бутирська Т.О., 2012

розумінні їх як загальнозначущого сенсу і переважаючого – державного, тобто надособового – значення. У цьому контексті істотно буде підкреслити, що *такі процеси державного будівництва як формування державного соціуму і його подальше прагнення до розвитку і вдосконалення форми держави як вищої мети, завжди відображають внутрішні тенденції в розвитку держави*. Проте, якщо ми вчасно усвідомлюємо, що відбувається, то ми зможемо вплинути на спрямованість цих тенденцій, спробувати формувати їх, впливати на них.

Треба усвідомлювати, що тільки таким шляхом ми можемо впоратися з тією неоднозначною ситуацією, в якій опинилася наша держава перед лицем євроінтеграції. Однак, якщо ми намагатимемося розуміти зміст наших цінностей тільки на підставі західних, ми можемо прийти в протиріччя не лише з цими цінностями, але, що для нас взагалі на цьому етапі набагато важливіше, з нашим уявленням про самих себе, про своє буття, про свою державу. І останнє: сподіватися на те, що Європа в цій ситуації, яку ми розглянули вище, звалить на себе турботу про наші цінності, означає здійснювати неприпустиму помилку. Так, тема євроінтеграції безумовно може підготувати ґрунт для розуміння тих європейських цінностей, за допомогою яких Україна може спробувати змінити себе. Проте останні події з очевидністю показують, що сама по собі євроінтеграція, як сучасне явище, як актуальна тема і як зовнішньополітичний процес, ніколи не стане брати на себе відповідальність за ухвалення рішень, що стосуються не технічних, а внутрішніх проблем незалежної держави, здатних змінити буття її соціуму, розширити горизонти можливостей державного будівництва.

Список літератури

1. Борко Ю. Расширение и углубление европейской интеграции / Ю. Борко // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2004. – № 7. – С. 15-29.
2. Буторина О. В. Стратегические вызовы Евросоюза в XXI веке и перспективы развития отношений ЕС и СНГ // Европейские страны СНГ: место в «Большой Европе» / О. В. Буторина; / под ред. В. Грабовски, А.В. Мальгина, М.М. Наринского (отв. ред.). – М.: Междунар. отношения, 2005. – С. 107 – 118.
3. Бураковський І. Розширення Європейського Союзу: вплив на відносини України з центрально-європейськими сусідами: [монографія] / І. Бураковський, В. Мовчан, О. Вітер та ін., Ірина Солоненко (ред. кол.). – К.: К.І.С., 2004. – 358 с.
4. Європейська інтеграція та Україна: [монографія] / за заг. ред. І. В. Розпутенка. – К.: К.І.С., 2002. – 72 с.
5. <http://www.1tv.ru/news/world/>
6. <http://www.dw-world.de/dw/article/>
7. <http://www.segodaya.ua/news/>
8. Бутирська Т. О. Державне будівництво: стан, суперечності, перспек-

тиви розвитку в Україні: монографія. – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 484 с.

9. <http://www.bigyalta.com.ua/story/>

10. <http://www.bbc.co.uk/russian/russia/>

11. <http://news.liga.net/smi/>

Надійшла до редакції 26.12.2011

Т.А. БУТЫРСКАЯ

Ивано-Франковский технический университет нефти и газа

**ТРАНСФОРМАЦИЯ ТЕМЫ ЕВРОПЕЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ В КОНТЕКСТЕ
ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ ГОСУДАРСТВЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА**

В статье проанализированы особенности государственного строительства в условиях европейской интеграции, рассмотрена проблематика управления интеграционными процессами, сформулированы приоритетные задачи, позволяющие влиять на направленность внутренних тенденций в развитии государства.

государственное строительство, европейская интеграция, управление интеграционными процессами, внутренние тенденции в развитии государства

T.BUTYRSKAYA

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

**TRANSFORMATION OF THE ISSUE OF EUROPEAN INTEGRATION
WITHIN THE CONTEXT OF THEORY AND PRACTICE OF STATE BUILDING**

In the article, the features of state building are analysed in the conditions of European integration, the range of problems of management is considered by integration processes, priority tasks allowing to influence on the orientation of internal tendencies in development of the state are set forth.

State building, European integration, management by integration processes, internal tendencies in development of the state